

Nižší stupeň osmiletého gymnázia

Charakteristika vyučovacího předmětu **Občanská výchova**

- obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět občanská výchova zahrnuje obsah vzdělávací oblasti **Výchova k občanství**.

Předmět občanská výchova je vyučován v primě s **dvouhodinovou dotací**, v sekundě až kvartě s jednohodinovou dotací. V primě je kladen důraz na realizaci průřezového tématu **Mediální výchova (jedna hodina za 14 dní)** a **Osobnostní a sociální výchova (zařazení ve formě třídnických hodin - jedna hodina za 14 dní)**.

Doporučenou učebnicí je Občanská výchova (s blokem Rodinná výchova) pro základní školy a příslušné ročníky nižšího gymnázia, nakladatelství Fraus, Plzeň.

Učebnicí pro předmět mediální je Rozumět médiím, základy mediální výchovy pro učitele, autorů Marka Mičienky a Jana Mindráky a kol., Partners Czech 2006 ve spolupráci s Centrem pro mediální studia CEMES UK FSV. v dalších předmětech, zejména v dějepisu, **zeměpisu**, biologii a v cizích jazycích.

V rámci RVP ZV jsou v tomto předmětu realizovány i některé tematické okruhy průřezových témat Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Do výuky jsou integrovány následující tematické okruhy vzdělávací oblasti **Výchova ke zdraví: vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, hodnota a podpora zdraví, osobnostní a sociální rozvoj**, který se vyučuje ve všech ročnících NG. V sekundě, tercii a kvartě je integrován tematický okruh **Svět práce** ze vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** a implementovány standardy finanční gramotnosti.

Vyučovací předmět : občanská výchova (2 hodiny týdně, 66 hodin ročně)

Ročník : prima

Mediální výchova (jedna hodina za 14 dní) a **Osobnostní a sociální výchova** (zařazení ve formě třídnických hodin - jedna hodina za 14 dní).

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Člověk jako jedinec</p> <p>žák</p> <p>➤ posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p>	<p>využívá svých vlastností k posouzení správného denního režimu a vhodně stráveného volného času s následným využitím pro výkon</p>	<p>Osobní rozvoj</p> <p>životní plány a cíle, životní perspektiva, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji, adaptace na životní změny sebezměna</p>	<p>Sebepoznání a sebepojetí (OSV)</p> <p>/beseda/</p>	<p>tělesná výchova</p>
<p>➤ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p>	<p>vysvětlí na základě zkušeností, co je domov, vlast informuje o zajímavých a památných místech</p> <p>vysvětlí důležitost státních svátků a významných dnů s projevem</p>	<p>Naše vlast</p> <p>pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo státní svátky a významné dny</p> <p>významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny</p>	<p>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO)</p> <p>/referáty/</p>	<p>dějepis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	tolerance k státnosti jiných zemí uvede příklady, co proslavilo náš stát			
<p>➤ zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</p>	navrhne řešení problematiky vandalismu na základě získaných informací o důležitých institucích, zajímavých a památných místech, poznáním místních tradic	<p>Naše obec, region, kraj důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku</p>	<p>Občan, občanská společnost a stát (VDO)</p> <p>Lidské vztahy (MkV)</p> <p>/třídní desatero v boji proti vandalismu - skupinový projekt/</p>	
<p>Stát a právo ➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	vyjmenuje instituce a organizace se zaměřením na obecní zastupitelstvo uvede příklady odborů na městském úřadě	<p>Státní správa a samospráva orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p>	<p>Občanská společnost a škola (VDO)</p> <p>/hra-volba zástupce školního parlamentu/</p> <p>Občan, občanská společnost a stát (VDO) /beseda/</p>	biologie
<p>Výchova ke zdraví ➤ vysvětlí</p>	vyjmenuje a na příkladech vysvětlí funkce	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>role členů rodiny, komunity /rodiny, třídy, spolku/ a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu /vrstevnická komunita, rodinné prostředí / z hlediska prospěšnosti i zdraví</p>	<p>rodiny vyjmenuje základní formy náhradní rodinné péče uvede stručnou charakteristiku forem CAN</p>	<p>prevence skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné formy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí komunikace se službami odborné pomoci bezpečné chování - komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích</p>		
<p>➤ respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření</p>	<p>přijímá pravidla komunikace s možností asertivních změn</p>	<p>Vztahy mezi lidmi a formy soužití vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
dobrých mezilidských vztahů v širším společenství /v rodině, komunitě/		a rodičovství vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek		
➤ respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství /v rodině, komunitě/				
Mediální výchova ➤ kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě - rozlišování bulvárních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných - hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		reklamním sdělením		
➤ interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		- rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů jako reprezentace reality - identifikace zjednodušení mediovaných sdělení (ve zpravodajství, reklamě, zábavě)		
➤ stavba mediálních sdělení		- příklady pravidelnosti v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství - příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení (např. časopisy pro dospívající)		
➤ fungování a vliv médií ve společnosti		- organizování a působení médií ve společnosti - faktory ovlivňující média, vlivy a jejich chování, financování médií		
➤ Náplň třídnických hodin (co všechno se může třídní	a) podpora koheze třídy : - navození pozitivních vztahů mezi		(OSV) Poznávání lidí Mezilidské vztahy	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
učitel učinit pro správné vedení třídy)	děti; - upevnění pocitů sounáležitosti s třídou u jednotlivých dětí; - zvýšení koheze mezi dětmi, hlavně kohezní a kooperativní hry; - profilování dané třídy v rámci školy;			
	b) podpora žádoucích hodnot třídy a její profilace : - podpora základních životních hodnot u jednotlivých dětí; - stanovení hodnot dané třídy; - podpora komunikačních rámců přijatých třídou a učitelem; - prezentace profilace třídy;		Kooperace a kompetice	
	c) podpora komunikačních dovedností : - stanovení a přijetí komunikačních pravidel; - trénování tolerance a akceptace sebe i druhých; - nácvik empatie; - nácvik řešení problémů - aplikování		Komunikace	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	v přímém životě třídy; - respektování demokracie;			
	d) prevence sociálně patologických jevů : - práce s rizikovými faktory; - nácvik alternativních forem chování pro náročné kritické situace;		Psychohygiena	
	e) podpora vztahů mezi třídním učitelem a třídou : - potlačení role pedagoga a upřednostnění role leadera třídy; - zprůhlednění žádoucích osobních postojů třídního učitele; - trénink vzájemné empatie mezi třídním učitelem a třídou; - iniciování rodičů dětí ke spolupráci s třídním učitelem;		Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	f) možnosti intervence třídního učitele ve třídě : - základní diagnostika			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p> klimatu školní třídy; - zadání screeningového dotazníku a diskuze nad výsledky s dětmi; - diskuse nad výsledky s dalšími pedagogy (i těmi, kteří ve třídě neučí); - přizvání dalšího odborníka (psychologa, etopeda) k řešení situace, spolupráce s PPP a dalšími možnými institucemi; - nácvik různých technik, dotazníků, her; - základní intervenční třídnická hodina (nácvik); - zapojení žákovské samosprávy do řešení; - zařazení skrytého vrstevnického programu (dle dr. Martinové) - technika řešení problémových vztahových situací skupinovou formou (dle Michala Bálinta) - monitorovací systém </p>			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>problémových projevů chování (dle</p> <ul style="list-style-type: none"> - zařazení mimořádných mimoškolních akcí; 			
	<p>g) metodika sociálně psychologického výcviku - vedení skupinového sezení s dětmi :</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizovaná skupinová sezení dětí s vyučujícím, stanovení jasných pravidel - využívají prožitek jako základní formativní prvek, hry s psychologickým obsahem (psychohry) - co nejcivilnější prostory - pocit zabydlování - sedíme v kruhu - doporučená doba trvání - minimálně 45 minut - motivace (proč ?) - tři etapy - <p>1) rozechřívací hra (<i>nálet, rozechřívací symboly, padající koště, kompot, kuličkové ložisko, molekuly, místa si</i></p>		Kreativita	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p><i>vymění ti ...)</i></p> <p>2) hlavní tematická hra :</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávací hry a sebepoznávací hry (<i>srdce, face to face, erb, Q technika, moje slzy, strom mojí radosti, tričko, aktuální symbol, moje emoční zázemí, mřížka, osa života, index štěstí, první dojem, já jsem výjimečný, indiánské jméno ...)</i> - komunikační hry (<i>žádost o asyl, operace srdce, korzo a diplom ...)</i> - hry na podporu sebevědomí (<i>koláče, obláčky ...)</i> - kohezní hry (<i>soudržnost - koláče, společný dům, symboly třídy, chci se Ti podobat, pod stromeček Ti dávám ...)</i> - kooperativní hry (<i>ruka, rozstříhané obrazce, co mu udělá největší radost</i> <p>3 etapy - motivování a vysvětlení zadání - samostatná</p>			

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>činnost dětí - vytěžení z psychohry 3) shrnovací závěrečné kolečko - umožnit dětem pohovořit o tom, co jim sezení přineslo.</p>			

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : sekunda, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Člověk ve společnosti</p> <p>žák</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání 	<p>vysvětlí význam státních symbolů</p>	<p>Naše vlast státní symboly</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu 	<p>respektuje jiné národy a národnosti</p>	<p>Naše vlast vlast, vlastenectví</p> <p>Zásady lidského soužití morálka, mravnost pravidla chování</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají 	<p>orientuje se v nabídce kulturních institucí posoudí nebezpečí při působení masmédií a masové kultury na člověka</p>	<p>Kulturní život důležité instituce masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia kulturní hodnoty rozmanitost kulturních projevů</p>	<p>Fungování a vliv médií ve společnosti (MV)</p> <p>/prezentace večerních zpráv z TV/</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní 	<p>respektuje odlišné názory a zájmy lidí a rozpozná netolerantní</p>	<p>Vztahy mezi lidmi mezilidská komunikace, problémy lidské</p>	<p>Lidské vztahy Etnický původ (MkV) /práva a svobody</p>	<p>zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám	projevy chování uplatňuje vhodné způsoby chování v rozmanitých životních situacích	nesnášenlivosti, konflikty v mezilidských vztazích	občana - tvorba listiny dle předlohy - skupinová práce/	
Stát a hospodářství <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví a uvede jejich příklady ➤ objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání 	vysvětlí pojmy- vlastnictví, majetek a zvláštnosti v zacházení s veřejným a soukromým vlastnictvím využívá různých způsobů ochrany majetku a vlastnictví	Majetek, vlastnictví formy vlastnictví hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana hospodaření s majetkem a různými formami vlastnictví		
Stát a právo <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství ➤ dodržuje právní ustanovení, 	orientuje se v právní úpravě důležitých vztahů, objasní důležitost jejich dodržování a uvede příklady trestů v případě protiprávní	Právo v každodenním životě význam právních vztahů důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající styk s úřady Protiprávní jednání druhy a postihy		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>➤ provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci</p>	ho jednání	protiprávních o jednání, trestní postižitelnost porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví		
<p>➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p>	popíše možnosti občanů při ovlivňování života ve společnosti	Principy demokracie význam a formy voleb do zastupitelstev, politický pluralismus	Formy participace občanů v politickém životě (VDO) /třídní volby/	
<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <p>➤ uvede příklady některých</p>	vysvětlí pojem globalizace, vyjmenuje některé globální	Globalizace klady, zápory, projevy globalizace významné	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>➤ uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>➤ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p>	<p>problémy současnosti vytváří si postoj ke globálním problémům a navrhne způsoby jejich řešení</p>	<p>globální problémy, způsob jejich řešení</p>	<p>(EV)</p> <p>/Den Zeměskupinový projekt/</p>	
<p>Výchova ke zdraví</p> <p>➤ dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého</p>	<p>reaguje adekvátně na rozmanité situace předložené učitelem</p>	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>autodestruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství,</p>		<p>Biologie</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>člověka,</p> <p>➤ uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>		<p>práce s počítačem; návykové látky /bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu/</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech</p>		
<p>➤ vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>➤ posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyzývá</p>	<p>na základě získaných informací vyjádří vlastní názor ve společenství vrstevníků a přijímá názor druhého</p>	<p>Osobnostní a sociální rozvoj mezilidské vztahy, komunikace a kooperace –respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví		komunikace a kooperace v různých situacích sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí		
➤ orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	specifikuje některé profese a charakterizuje pracovní činnosti, prostředky a objekty	Trh práce <ul style="list-style-type: none"> povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností 		
	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Peníze – nakládání s penězi - tvorba ceny - inflace		

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : tercie, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Člověk ve společnosti žák ➤ zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení	brání se nepříznivým vlivům /nebezpečí návykových látek, závislostí/, ohrožení života a zdraví rozpozná negativní vlivy při komunikaci s lidmi /týrání, šikana, sexuální zneužívání/	Lidská setkání přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi	Poznávání lidí Mezilidské vztahy (OSV) /společný večerní program na LVVZ/	tělesná výchova - LVVZ
➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	zvládá komunikaci s handicapovanými lidmi	lidská solidarita pomoc lidem v nouzi Zásady lidského soužití morálka a mravnost pravidla chování	Komunikace (OSV) /hry- komunikace s postiženými jedinci/	
➤ rozpoznává netolerantní, rasistické,	orientuje se v základních pojmech	Lidská setkání lidská solidarita rovnost a	Řešení problémů a rozhodovací	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>	<p>/rasismus, xenofobie, extremismus/ uplatňuje asertivitu při řešení náročných životních situací</p>	<p>nerovnost přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi</p> <p>Vztahy mezi lidmi konflikty v mezilidských vztazích problémy lidské nesnášenlivosti</p>	<p>dovednosti (OSV)</p> <p>/prezentace ukázek z médií/</p>	
<p>Člověk jako jedinec ➤ objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<p>porozumí pojmům /sebepojetí, vnímání/ posoudí své schopnosti, dovednosti a využívá je při rozhodování</p>	<p>Vnitřní svět člověka vnímání, prožívání, poznání a posuzování skutečnosti, sebe i jiných lidí sebehodnocení- stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>Podobnost a odlišnost lidí projevy chování, rozdíly v prožívání a myšlení, jednání osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter</p>	<p>Sebepoznání a sebepojetí (OSV)</p> <p>/pracovní list - moje schopnosti, vlastnosti/</p>	<p>tělesná výchova</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		vrozené předpoklady, osobní potenciál		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání 	posoudí závažnost záporných vlastností a dokáže je v případě potřeby korigovat	Vnitřní svět člověka sebehodnocení systém osobních hodnot		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	vyjádří své představy o vlastní budoucnosti	Osobní rozvoj adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji životní cíle a plány, životní perspektiva		
Stát a hospodářství <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých 	posoudí důležitost příjmů státního rozpočtu vyhledá aktuální informace o sociálních dávkách a příspěvcích	Peníze rozpočet státu význam daní		zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané				
➤ rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	podílí se na vytvoření fiktivní firmy v součinnosti výroby, obchodu a služeb	Výroba, obchod, služby jejich funkce a návaznost		
➤ dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým a svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi	<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně zachází s vlastními penězi • vyjmenuje formy placení 	Peníze funkce, podoby peněz, formy placení		Matematika
➤ na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v principech tržního hospodářství a vytváří si zkušenosti při 	Principy tržního hospodářství nabídka, poptávka, trh, podstata		zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
fungování trhu	používání některých forem placení	fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání		
Svět práce ➤ orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	<ul style="list-style-type: none"> specifikuje nejčastější formy podnikání 	Podnikání druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání		
➤ posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	<ul style="list-style-type: none"> absolvováním testu schopností a osobnostního dotazníku posoudí své možnosti při volbě povolání 	Volba profesní orientace základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace Trh práce požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní	Komunikace (OSV) /řešení modelových situací/	
Výchova ke zdraví ➤ v souvislosti	<ul style="list-style-type: none"> vytvoří si hodnotový žebříček a na 	Změny v životě člověka a jejich reflexe		biologie

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>se zdravím, etikou a morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za odpovědné sexuální chování</p> <p>➤ uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačním i a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p> <p>➤ optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p>	<p>základě prožitých životních situací aktuálně reaguje změnou hodnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímá vliv tělesných a duševních vlastností při jednání a chování lidí 	<p>sexuální dospívání a reprodukční zdraví</p> <p>předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</p> <p>dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>Zdravý způsob života a péče o zdraví</p> <p>ochrana před přenosnými i nepřenosi mi chorobami, chronickým onemocnění m a úrazy – bezpečné způsoby chování/ nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy;/ preventivní a lékařská péče; odpovědné</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů /úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě/		
<p>➤ dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zodpovědně přistupuje ke svému zdraví osvojením zdravých stravovacích návyků 	<p>Hodnota a podpora zdraví celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie /Maslowova teorie/</p>		
<p>➤ vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si důležitost uspokojování svých potřeb na udržování tělesného a duševního zdraví 	<p>Zdravý způsob života a péče o zdraví režim dne tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
základních lidských potřeb a hodnotou zdraví		<p>pohybu pro zdraví</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj</p> <p>morální rozvoj</p> <p>–nácvik</p> <p>zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností;</p> <p>dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích;</p> <p>pomáhající a prosociální chování</p>		
	<p>- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů</p> <p>- objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu</p> <p>- vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv Spotřebitele</p>	<p>Hospodaření domácnosti</p> <p>- rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti</p> <p>- základní práva spotřebitelů</p>		

Vyučovací předmět : občanská výchova

Ročník : kvarta, 33 hodiny ročně, 1 hodina týdně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Stát a právo žák ➤ rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	rozliší demokratické a nedemokratické formy vlády vysvětlí rozdíl mezi monarchií a republikou /parlamentní a prezidentskou/ a uvede příklady stručně charakterizuje stát unitární, federaci a konfederaci a uvede příklady	Právní základy státu znaky státu typy a formy státu státní občanství ČR	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO) /volba formy vlády v rámci třídy – hra/	dějepis zeměpis
➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	zdůvodní rozdělení státní moci v ČR charakterizuje moc zákonodárskou, výkonnou a soudní a vymezí propojenost tří složek uvede ministerstva	Ústava ČR složky státní moci, jejich orgány a instituce Státní správa a	Občanská společnost a škola Formy participace občanů v politickém životě (VDO) /volba třídní samosprávy –hra/	dějepis zeměpis

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	<p>a příklady jejich úkolů popíše postup při prezidentských volbách a uvede pravomoci prezidenta ČR</p> <p>v případě potřeby využívá znalostí o odborech na obecním úřadě</p> <p>vysvětlí, jak se může občan podílet na správě obce</p>	<p>samospráva</p> <p>obecní úřad</p> <p>uspořádání obecního úřadu</p> <p>účast občanů na životě a správě obce</p> <p>podmínky členství v zastupitelstve</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady ➤ rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	<p>posoudí na rozmanitých situacích protiprávní jednání /přestupek, trestný čin/ a uvede možnosti spolupráce orgánů právní ochrany při odhalování trestných činů</p>	<p>Právní řád ČR</p> <p>význam a funkce právního řádu</p> <p>orgány právní ochrany občanů</p> <p>soustava soudů</p> <p>právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní výhody 	<p>posoudí pozitiva</p>	<p>Principy demokracie</p>	<p>Principy demokracie</p>	<p>dějepis zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>➤ přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p>	<p>uplatňování demokracie v praxi</p> <p>objasní funkci Ústavy ČR</p>	<p>znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu</p> <p>zastupitelská a přímá demokracie</p> <p>politický pluralismus</p> <p>sociální dialog a jeho význam</p> <p>význam a formy voleb do zastupitelstev</p> <p>Právní základy našeho státu</p> <p>Ústava ČR</p> <p>Listina práv a svobod ČR</p> <p>Lidská práva</p> <p>základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana</p> <p>úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech</p> <p>poškození lidských práv, šikana, diskriminace</p>	<p>jako formy vlády a způsobu rozhodování (VDO)</p> <p>/volba třídní samosprávy – hra/</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Občanská společnost a škola - žákovská samospráva (VDO)</p> <p>/volba třídní samosprávy – hra/</p>	
<p>➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou</p>	<p>vyjmenuje prvky voleb a vysvětlí význam voleb</p> <p>rozlišuje pravidla voleb do</p>	<p>Principy demokracie</p> <p>význam a formy voleb</p> <p>politický pluralismus</p> <p>politické strany a opozice</p>	<p>Formy participace občanů v politickém životě (VDO)</p> <p>/skupinový</p>	<p>dějepis</p> <p>zeměpis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	parlamentu, do obecního a krajského zastupitelství a do Evropského parlamentu orientuje se v programu hlavních politických stran v ČR		projekt – založení politické strany/	
Člověk ve společnosti ➤ posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	uvede příklady zájmových organizací, občanských sdružení a hnutí a vysvětlí jejich vliv	Formy sdružování občanů význam a vliv zájmových organizací, občanských iniciativ a hnutí Zásady lidského soužití dělba práce a činností výhody spolupráce lidí Naše škola život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy vklad vzdělání pro život		
➤ kriticky přistupuje k mediálním	porovnává informace o dění ve	Kulturní život prostředky masové		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	společnosti z rozmanitých médií a vytváří si svůj kritický postoj	komunikace, masmédia		
<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování ➤ uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy ➤ uvede příklady mezinárodních o terorismu a zaujme vlastní 	<p>uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU</p> <p>rozlišuje specifický význam mezinárodních organizací a společenství a uvede možnosti řešení mezinárodního terorismu prostřednictvím těchto organizací a společenství</p>	<p>Evropská integrace podstata, význam, výhody EU a ČR</p> <p>Mezinárodní spolupráce ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody</p> <p>významné mezinárodní organizace /RE, NATO, OSN/</p>	<p>Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané (VMEGS)</p> <p>/modelové situace – uplatňování práv a svobod občana v rámci EU/</p>	<p>zeměpis dějepis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
postoj ke způsobům jeho potírání				
Svět práce využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	uplatňuje získané profesní informace a využívá výsledků z testů schopností a osobnostního dotazníku při vyhledávání vhodného povolání /Úřad práce/	Volba profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb Možnosti vzdělávání náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby		
➤ prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	vlastní prezentací v modelové situaci prokáže připravenost vstoupit na trh práce v regionu /osobní dokumentace/ orientuje se v problémech	Trh práce rovnost příležitostí na trhu práce Zaměstnání pracovní příležitosti v obci /regionu/, způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	nezaměstnanosti	zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatel		
Výchova ke zdraví ➤ usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	důrazně odmítá nátlaky okolí k užití návykových látek asertivními způsoby komunikace	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence autodestruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství		
➤ vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	využívá svých znalostí, dovedností, zkušeností před manipulací druhých lidí /média, sekty/	Osobnostní a sociální rozvoj seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		<p>dosažení Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy, terorismus</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing) - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít 	<p>Finanční produkty</p> <ul style="list-style-type: none"> - služby bank, aktivní a pasivní operace - produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků - pojištění - úročení 		